۲۳ اقامتگاه بوم گردی در خراسان جنوبی

۲۳ اقامتگاه بوم گردی در خراسان جنوبی فعالیت می کند. «عربی» معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان جنوبی با اشاره به فعالیت ۲۳ اقامتگاه دارای پروانه در استان گفت: از این تعداد ۱۴ واحد در طبس و در هر کدام از شهرستان های بیرجند، بشرویه و سرایان دو اقامتگاه و یک واحد نیز در هریک از شهرستان های خوسف، سربیشه و فردوس فعال است.

۱۱ قاب گردشگری خراسان جنوبی

زهرا خسروی- اگر خراسان جنوبی را امپراتوری با شکوه و کوچکی از عجایب و شگفتی ها بنامیم، سخنی به گزاف نگفته ایم، دیار کویرهای ناشناخته با طبیعتی منحصر به فرد، استانی با بیش از ۸۰۰ اثر تاریخی ثبت شده در فهرست آثار ملی و سه اثر جهانی که در مسیر تردد به استان های بسیار و حتی برخی کشورها قرار دارد. خراسان جنوبی، سرزمین آفتاب و خورشید و دیار کویرها، آن جا که می توان پشت شیشه سکوت دل آرامش قاصدک خیال را راهی سرزمین رویاها کرد، آن گاه که اجاق محفل شب نشینی کویر شعله ور می شود و قندیل ستاره ها بر آسمان نقش می بندد، به وضوح می توان رد شیفتگی را در جاده چشم های هر مسافر خسته ای به تماشا نشست.

رویای دل سپردگی به کویر که روزش سرشار از سکوت و شبش به قندیل جادویی ستاره ها افسونگر است، در وصف قلم نمی گنجد. راست گفته اند که شنیدن کی بود مانند دیدن؛ عطر دل انگیز باران بر بام خانه های کاهگلی، دل سپردن به آغوش تپه های شن روان، تلألوی دانه های سپید در نور خورشید بر تن دریاچه نمک و... چنان اغواگر است که هر سال گردشگران زیادی را حتی از آن سوی مرزها به خود فرا می خواند. خراسان جنوبی کتابی قطور از تاریخ، در خود نهفته دارد، در پیشانی استان و گذر از قلعه کوه قاین و در مسیر بافت تاریخی و خشت و گلی بشرویه باید پا به شهری گذاشت که «تون» می نامندش. باید چشید از خنکای آب، آب انبارهای قدیمی سرایان تا بدن را جانی باشد برای رسیدن به لحظه ای آرامش در کنار بارگاه حسین بن موسی الکاظم (ع) طبس و سیری چند ساعته در چشمه بی نظیر و شگفت انگیز مرتضی علی.

در مسیر جاده ای کویری و در حرکت به جنوب استان آرامگاه ابن حسام خوسفی، حرف ها برای گفتن دارد از شاعر مدیحه سرای اهل این خطه و در ادامه باغ ها و عمارت های تاریخی بیرجند و مدرسه شوکتیه آن که به سرانگشت هنرمند معمار انی بزرگ نقش بسته تو را به تماشا می خواند. هنوز در رویای خیال انگیز باغ های تاریخی قدم می زنی که خود را در «چنشت»، سرزمین رنگ ها و قشنگی ها و ماخونیک روستای خانه های شگفت انگیز سربیشه و کمی آن سوتر بر فراز قلعه باشکوه فورگ در میان می بینی. یکی به لحاظ پوشش مردمان و دیگری با معماری منحصر به فرد شش و آن یکی هم با دنیای ناشناخته اش دیدگان هر بیننده ای را به خود معطوف می کند. در وسعت بی انتهای استان و پس از عبور از دنیای شگفتی ها، سرزمینی از نخلستان پیش چشم خودنمایی می کند. این جا دهسلم، دروازه ورود به کویر است، کویری بی منتها در امتداد اورست های شنی جهان. کوه های مینیاتوری نهبندان با شیارهای ظریف و رنگ های قرمز و خاکستری اش، کال جنی با تونل ها و خانه های دست سازش در دل دیوارها، منطقه کویری سه قلعه با آسمان صاف و پر ستاره اش، آبگرم مرتضی علی با چشمه های جوشان آب گرم و سردش و... فقط گوشه ای از نقش آفرینی طبیعت بر دل استان کویری خراسان جنوبی است. در پایان سفر هم بر گرفتن تحفه ای از طلای سرخ و دانه های یاقوت فام زرشک و عناب های بی نظیر و شیرینی های محلی این سرزمین کویری، لحظات شیرین سفر به سرزمین خورشید و کویر و طلای سرخ را ماندگارتر خواهد کرد.

■ **بیرجند؛ دیار فرهنگ و هنر**

بیرجند را به دیار فرهنگ و هنر می شناسند، اولین شهر ایران که از سیستم لوله کشی آب شهری برخوردار شد. دیاری که مردان بلند آوازه ای چون زنده یاد پروفسور گنجی پدر علم جغرافیا، پروفسور بلالی مود پدر علم سم شناسی، دکتر کاظم معتمدنژاد پدر علم ارتباطات ایران و... را در آغوش خود پرورش داده است. شهری با قدمت فراوان و تاریخ غنی که جاذبه های تاریخی و فرهنگی ارزشمندی در خود جای داده است. بند دره، سدی تاریخی در نزدیکی مرکز شهر و میان رشته کوه باقران، از مکان های بکر در دل طبیعت این شهر کویری است، مکانی که پذیرای خانواده ها و مسافران زیادی برای گذراندن لحظاتی خوش در دامان این طبیعت زیباست. رودخانه ای که به این سد می ریزد در مسیر حرکت خود نقاط زیبا و خوش آب و هوا و چشم اندازهای بکری به وجود آورده است که از مهم ترین تفرجگاه های شهر محسوب می شود. از دیگر جاذبه های طبیعی بیرجند، بند تاریخی امیرشاه در فاصله دو کیلومتری این شهر است که در مسیر رودخانه ای فصلی در میان رشته کوه باقران بنا شده، سازه ای که با هدف ذخیره آب و مهار سیلاب ها ساخته شده است. زمان ساخت آن را به دوره قاجار و زمان حکمرانی حشمت الملک علم نسبت می دهند، قرارگیری آن در میان رشته کوه باقران و در کنار زیباترین روستاهایی که بین دره ها به وجود آمده و آب و هوای بسیار مطلوب، وجود چشمه سارها و قنات های آب شیرین موقعیت چشم نواز و توصیف نشدنی به آن داده است. از طرفی، احداث هتلی در دل کوه ذوق مسافران برای گذراندن یک شب در دل طبیعت چشم نواز منطقه را دو چندان می کند. از جاذبه های طبیعی شهر که بگذریم و به سراغ آثار تاریخی برویم، قلعه بیرجند با طرح چهار ضلعی و شش برج در چهار گوشه، بر فراز تپه ای مشرف بر بافت مسکونی این شهر جلوه ای توصیف نشدنی دارد. آن گاه که بر فراز قلعه می ایستی، شهر با چراغ های آذین بسته در افق نگاه قرار می گیرد و چه منظره تماشایی می دهد قندیل ستاره ها بر آسمان شب قلعه و سوسوی چراغ های شهر در زیر پای مسافران. مجموعه باغ و عمارت جهانی اکبریه با شهرت جهانی و از نمونه های برجسته باغ های ایرانی با انبوهی از درختان کوچک و بزرگ انار، کاج، توت و... و درختچه های رز، گل محمدی و گل های فصلی، تنوع مطلوبی از گونه های گیاهی پدید آورده است و چشم هر بیننده ای را مسحور معماری زیبای خود می کند. مجموعه ای شامل عمارت، انبار، باغ، فضای بار انداز (اصطبل)، استخر و حصار، دالان های ارتباطی، شاه نشین، هشتی ها، حوض خانه، اتاق آیینه و... که معماری خاص آن بسیاری را شیفته خود کرده است. مکانی که زمانی مهم ترین مجموعه حکومتی شهر بیرجند به شمار می رفت. اگر سری به موزه های مردم شناسی، فرش، عروسک ها و... در این مجموعه بزنی، چه زیبا حکایت سرگذشت و زندگی مردمان سخت کوش این خطه کویرنشین برایت روایت می شود. مجموعه عمارت کلاه فرنگی یا قصر بی بی عروس این شهر هم نوعی از معماری سلطنتی است که در مرکز باغ یا وسط تفریحگاه ها به شکل های مختلفی احداث می شد. ارگ کلاه فرنگی با معماری خاص خود در شش طبقه به شکل زیگورات ساخته شده است که فقط دو طبقه آن کاربری قابل استفاده دارد و بقیه طبقات فقط به منظور فرم بخشی ساخته شده است. در مرکز این بنا که محل حکمرانی بوده است حوض خانه با ویژگی های معماری جالب توجهی وجود دارد. باغ و عمارت رحیم آباد از دیگر بناهای زیبای تاریخی این شهر است که از ویژگی های معماری و تزیینی منحصر به فردی در میان باغ های ایرانی برخوردار است. این مجموعه از باغ، استخر، عمارت اصلی، انبارهای متعدد، حوض خانه، اتاق های خدمه و نگهبانان، اصطبل، حصار و برج های نگهبانی شکل گرفته است. اصلی ترین بخش این عمارت را تالار آیینه آن تشکیل می دهد. این مجموعه هم اکنون به سفره خانه سنتی و کارگاه های ثابت صنایع دستی و هنرهای سنتی تبدیل شده است. اگر فرصتی حاصل شد دیدن آبشارهای گیوک، روستا و آبشار زیبای چهارده، عمارت بی نظیر شوکت آباد، مدرسه شوکتیه، بافت تاریخی چهار درخت با آب انبارهای متعدد، پستخانه، ساباط ها و... هم خالی از لطف نخواهد بود.

■ **قاینات؛ سرزمین طلای سرخ**

اگر از پابوسی امام مهربانی ها و پایتخت دل ها راهی سرزمین آفتاب و کویر شوی یا در مسیر زیارت قرار داشته باشی بدون شک شهرت جهانی زعفران و زرشک قاینات تو را وسوسه می کند تا سوغاتی ناب تهیه و از جاذبه های زیبا و دیدنی این شهرستان هم دیدن کنی. منطقه نمونه گردشگری بوذرجمهر با حدود ۵۰۹ هکتار وسعت از یک طرف به ارتفاعات کوه ابوذر و قلعه کوه و از طرف دیگر به پارک جنگلی قهستان منتهی می شود و با اراضی کوهستانی همراه با دشت و چشم اندازهای مناسب در اطراف شهر، جلوه خاصی به آن بخشیده است. آرامگاه بوذرجمهر، قلعه چهل دختر و قلعه کوه از جاذبه های تاریخی و فرهنگی این منطقه محسوب می شوند. مسجد جامع قاین با معماری منحصر به فرد، بنایی بسیار قدیمی و در نهایت شکوه و جلال که علاوه بر روحانیت معنوی، ظاهری فرح انگیز دارد امروز با گذشت قرن ها همچنان استوار در دل تاریخ این سرزمین قد علم کرده است. دیگر آثار و جاذبه های زیبای این شهر کویری غار خونیک، آرامگاه شیخ ابوالمفاخر، خانه سلطانی، خانه موسوی، بنای رباط چاهک و بنای حمام کارشک، قلعه آفریز، اراضی زراعی زعفران، پارک جنگلی و... است.

■ **زیرکوه، سرزمین لاله های رنگارنگ**

این روزها که پوسته سرد خاک، لباس نو بر تن می کند و رخت سپید زمستان جای خود را به چادر حریر ابریشمی و مخمل گون سبزه ها می سپارد، اگر کمی دوری مسیر را بر دلت هموار کنی و دل به جاده شوق بسپاری و سر از زیرکوه در بیاوری می توانی لحظه های بسیار زیبایی را در دل طبیعت با کوه ها و دره ها و درختان گز بگذرانی. زیرکوه با داشتن جاذبه های طبیعی بسیار به سرزمین طبیعت رنگارنگ مشهور است و این روزها چه زیبا بوم هزار رنگ طبیعت برای استقبال از مسافران نوروزی دامن گسترده است. بهار کویر از نیمه اسفند آغاز می شود و تا اواسط اردیبهشت ادامه دارد. در این مدت زیباترین مناظر طبیعت در خشک ترین مناطق دنیا ایجاد می شود. در این میان کویر بکر همت آبادیکی از غنی ترین و فعال ترین زیست بوم های بیابانی از نظر پوشش گیاهی و تنوع جانوری است. وجود سرزمینی سرسبز در کنار رودخانه زیبای تجنود با پوشش گیاهی دایمی گز، تاق، قیچ و... چشم هر بیننده ای را مسحور می کند، این منطقه زیستگاه مناسبی برای بسیاری از پرندگان مهاجر و جانورانی مانند هوبره، گربه شنی و... است. زیبایی کویر همت آباد در تنوع گیاهی و جانوری آن خلاصه نمی شود، بلکه چشم انداز زیبای آن با دشت های رنگارنگ و لاله های سرخ و زرد مکانی بی نظیر برای بسیاری از طبیعت گردان ایجاد می کند. سد بزرگ حاجی آباد با امکانات تفریحی، دشت زیبای اسفدن، ارتفاعات کوهستانی شاسکوه، دشت آهنگران با مسیرهای جذاب کوهنوردی، صخره نوردی و غارهای دیدنی، حیات وحش و شکارگاه، گله های شتر اهلی و وحشی و امکانات شترسواری، روستای تاریخی افین و... از دیگر جاذبه های تاریخی و زیبای این شهرستان است.

■ **خوسف؛ دیار ابن حسام**

اگر از دیار کریمان قصد سفر به خراسان جنوبی داشته و مسیر زیادی پشت سر گذاشته باشی و همه چیز در طول مسیر رنگ خاک به خود گرفته باشد، به طور حتم شنیدن و دیدن دیار ابن حسام شاعر شهیر اهل بیت (ع) خالی از لطف نخواهد بود. خوسف در ۳۶ کیلومتری غرب بیرجند، شهرستانی با آثار تاریخی و طبیعی زیبا با قدمتی چند هزار ساله با مردمانی مهمان نواز است که باید شبی مهمانشان باشی تا چراغ دل را مصفا کنی به نور مهمان نوازی شان. آرامگاه ابن حسام خوسفی شاعر برجسته این سرزمین بر فراز صخره ای سنگی در حاشیه شمالی شهر با بیش از ۵۰۰ سال قدمت، با فرم هشت ضلعی و گنبدی شبیه کلاه فرنگی در میان بافت قدیمی و دشت های سرسبز این شهر، مانند نگینی می درخشد. روستای زیبای خور با تراکم خانه ها و کوچه های پر پیچ و خم با بادگیرها از دیگر جاذبه های این شهرستان است، در بافت خور بناهایی مانند قلعه، آب انبار، مسجد، حسینیه، حمام و خانه های قدیمی زیادی وجود دارد.

■ **نهبندان؛ دیار آسبادها**

نهبندان را به سرزمین دیرینه های پایدار و دیار آسبادها می شناسند، سرزمین خورشید و کویر با داشتن بزرگ ترین دژ سنگی شرق ایران و بکرترین تاسیسات سنتی. در ۷۵ کیلومتری این شهر و در حاشیه مسیر ارتباطی آن به بیرجند، پس از گذر از روستای سهل آباد، تالاب کجی اولین پدیده طبیعی این شهرستان در قاب نگاهت قرار می گیرد. تالابی که به برکت بارش های زمستانی، همه ساله پرندگان مهاجر زیادی را از کیلومترها آن طرف تر به خود می خواند و می توان گونه های منحصر به فردی مانند حواصیل، فلامینگو، مرغابی سرسبز، خوتکا، پلیکان، کاکایی، چوب پا، آبچلیک، هوبره، زاغ بور، کوکر و... را به تماشا نشست. با حضور در «کجی» تنها تالاب استان، می توان صبح دل انگیز بهاری را با تلألوی نور خورشید در انعکاس زلال آب نظاره گر بود و در غروب نارس کویر، وقتی خورشید در کوره نارنجی آفتاب محو می شود ساعت ها پرواز پرندگان مهاجر را به نظاره نشست. اگر شبی در سیاه چادرهای عشایر اقامت کنی، آسمان بی واسطه در قاب چشمانت قرار می گیرد و آن گاه که شب، چادر مهتاب بر سر می کشد و ستاره های ریز و درشت بر پرده آسمان قندیل می بندند، زمین بی واسطه تو را در آغوش می گیرد و صدای زنگوله گوسفندان است که تو را به آرامی از خواب صبحگاهی بیدار می کند. صبح بوی نان تنوری و چای آتشی، مشامت را نوازش می دهد و به واسطه دستان گرم و پرمهر و چهره های با صفا و صمیمیت و آفتاب سوخته عشایر، این مهمانان پاک و بی آلایش طبیعت با صدای مشک زدن های زنان و نی چوپان دل را به آرامش بهاری گره می زنی. باید کوه های مینیاتوری نهبندان را هم به چشم دید چرا که جادوی رنگ ها در این کوه ها، از آن ها شگفتی ها خلق کرده است. بومیان نهبندان معتقدند که وقتی مقابل این سلسله از کوه های زیبا می ایستی، تصویری از کره ماه در قاب نگاهت قرار می گیرد که گویی نقاشی ماهر، نگاره های برجسته ای را به سبک اشکال نامانوس و خارج از قوانین مناظر، بر آن نقش زده است. هنوز رؤیای خیال انگیز کوه های مریخی را پشت سر نگذاشته ای که دشتی از نخلستان ها مقابل دیدگانت خودنمایی می کند، درختانی که حکایت از وجود آبادی به قدمت تاریخ این سرزمین کهن دارد، این جا روستای دهسلم دروازه ورود به کویر است، کویری بی منتها در امتداد اورست های شنی جهان. می توانی خستگی سفر را با اقامت در خانه های بوم گردی از تن به در کنی، خانه هایی که چای مهربانی در آن دم می شود و طعم غذای صمیمیت، سادگی و یکدلی مادر بزرگ برای همیشه زیر زبانت باقی می ماند، خانه هایی که بانوان هنرمند و کدبانو میزبانش هستند و می توانی یک روز آرام و رؤیایی را با غذاهای محلی بی نظیر که گاه در هیچ جا نظیر ندارد، تجربه کنی. کوله بار سفر را به قصد ریگ یلان مهیا می کنی، مهم ترین اثر طبیعی با شهرت جهانی که همه روزه گردشگران داخلی و خارجی زیادی را به خود فرا می خواند، پشته های شنی از ماسه روان که گاهی تا پشت دیوار خانه های روستاییان سرک کشیده است. این جا تا چشم کار می کند وسعت بی انتهای رمل ها در برابر چشمانت به رقص در می آید و جلوه گری می کند، گله های شتر و شترسواری روی تپه های ماسه ای تجربه ای برایت به یادگار می گذارد فراموش نشدنی. جاذبه های نهبندان به این جا ختم نمی شود، اگر گذری به سمت زابل داشته باشی، می توانی سری هم به آسبادهای خوانشرف و قلعه شاهدژ در پنج کیلومتری نهبندان بزنی و آن گاه که خستگی سفر تو را وادار به توقف کند، نخلستان های بندان؛ استراحتگاهی است در دل کویر.

■ **سرایان؛ سرزمین آب انبارها**

سرایان که در ۱۶۳ کیلومتری مرکز استان با آب انبارهای فراوان که ۱۴ باب آن در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است، لقب سرزمین آب انبارها را به خود گرفته است. بناهایی که هنوز به رسم گذشتگان توسط میرآب ها آبگیری می شود. کویر سه قلعه سرایان هم از منحصر به فردترین کویرهای شرق کشور است که با ایجاد اقامتگاه های بوم گردی امکانات بسیار خوبی برای گردشگران فراهم کرده است. اقامت شبانه در خانه های کویری، این مزیت را دارد تا چشمان خسته ات را به رویایی شیرین در دو دست ها بسپاری. این جا شب های کویر چیز دیگری است، خورشید که آهسته آهسته رنگ می بازد و تاریکی سایه سیاه خود را در غیاب آفتاب، بر پهنه بی انتهای دشت می گستراند، آسمان جواهرهای درخشانی از ستارگان را بی واسطه و بدون چشمداشت، عاشقانه نثار مهمانان طبیعت می کند تا شبشان را با زیبایی افسون کننده به خروس خوان صبح پیوند دهند. منطقه نمونه گردشگری مصعبی و کریمو با آب و هوای مطبوع و دلپذیر و چشمه سارهای فراوان و باغ های متعدد، غار بتون و کاروانسرای سرایان با معماری منحصر به فرد از دیگر جاذبه های شاخص این شهرستان است.

■ **طبس؛ دیار نخل ها و شگفتی ها**

شاید به دلیل موقعیت جغرافیایی و قرارگیری در مسیر تردد به استان های دیگر است که طبس را روزگاری دروازه خراسان می نامیدند، دروازه ای که حالا نگینی است در دل کویر و بوی دل انگیز نارنج های آن از فرسنگ ها آن طرف تر روح و روان هر مسافری را تازه می کند. دیاری با جاذبه های بسیار متنوع و متعدد که می توان آن را معجزه ای در دل کویر و بهشت کوچکی در شرق ایران نامید. آستان مقدس امامزاده حسین بن موسی الکاظم (ع) با فضایی معنوی و بسیار زیبا یکی از جاذبه های این شهر است که هر ساله زائران زیادی در مسیر رسیدن به حرم امام رضا (ع)، ساعاتی در آن و به طور حتم شبی را در جوار آن به صبح می رسانند. زائرسراهای این امامزاده نیز با تلفیق معماری سنتی و مدرن، فضایی دلپذیر برای زائران این آستان مقدس فراهم کرده است. روستای نایبند با ترکیبی از نخل های تنومند و سرسبز و مزارع پله مانند و خانه هایی که شبیه لانه پرستوبر بلندای صخره خودنمایی می کند، به سختی قابل توصیف است. از میغان در ۴۰ کیلومتری شرق بخش مرکزی طبس با آمیزه ای از شکوه معماری بومی در دامنه کوهستان و در کنار مزارع، کشتزارها و باغ های متنوع از معدود روستاهای دارای رودخانه های دایمی است. روستایی که از نظر تنوع گیاهی نه تنها در خراسان جنوبی بلکه در کشور نمونه است، طوری که علاوه بر محصولات جالیزی، نخل و مرکبات و دیگر میوه های هر فصل، برنج نیز در آن تولید می شود. خانه های روستا با خشت، گل، خاک و چوب به هم گره خورده است. تخت عروس، آبشار قدمگاه، گونه های گیاهی وحشی چون درخت انجیر کوهی با ارتفاع ۲۰ متر و قدمت ۳۰۰ ساله از جاذبه های این روستای زیباست. در ۲۷ کیلومتری طبس و در مسیر گردشگری روستای زیبا و سرسبز خرو، آبگرم مرتضی علی با چشمه های جوشان و ترکیبی از آب گرم و سرد در کنار هم، پدیده ای است نادر در دل کویر ایران که قلم از توصیف آن عاجز است، باید دل به جاده سفر سپرد و از نزدیک دیده را جلا داد تا دیدن این همه زیبایی. در طول مسیر و دو طرف چشمه آبگرم، دیواره های بلند با حفره هایی منظم خودنمایی می کند. منطقه ای که با داشتن چشمه های آب درمانی از نظر توریست درمانی نیز مورد توجه ویژه است. ارگ طبس با قدمت هزار ساله، روستای پیر حاجات، باغ گلشن با معماری منحصر به فرد و... از دیگر جاذبه های این شهرستان است.

■ **فردوس؛ سرزمین بهشتی**

فردوس واقع در شمال غرب خراسان جنوبی و در ۲۰۰ کیلومتری بیرجند را سرزمین یاقوت های سرخ ایران می نامند، شهری با قدمتی چهار هزار ساله و داشتن جاذبه های متنوع و زیبا که حرف های نگفته زیادی برای مسافران دارد. «باغستان» فردوس را اگر معجزه سرسبز کویر و گنجینه طلای سرخ بنامیم، سخنی به گزاف نگفته ایم، وقتی پا به کوچه های ییلاقی باغستان می گذاری و زیر سایبان درختان تنومند و سر به فلک کشیده بید، چنار، سپیدار و... در کنار جوی های آب روان و زلال قدم بزنی بی شک قطعه ای از بهشت در برابر دیدگانت تداعی می شود. وجود قنات تاریخی بلده که اینک شهرتی جهانی دارد در کنار طبیعت بکر، آب و هوای مساعد، مناظر طبیعی بسیار زیبا، باغ های سرسبز میوه و آسیاب های تاریخی و سوسه ماندن در دل این طبیعت بی مانند را برایت بیشتر می کند. «تون» یکی از شهرهای کهن ایران باستان با ۵۵ اثر تاریخی می رود تا سفری ماجراجویانه برای گردشگران خسته از راه رقم بزند. آوازه این شهر در کتیبه ها و کتاب های باستان شناسان و تاریخ نگاران زیادی مانند هردوت، حمدا... مستوفی، مارکوپولو... آمده است. آثار به جامانده از شهر تون مجموعه ای از ساخته های دست بشر از دوره های مختلف است. وجود دو امامزاده سید محمد (ع) و سید ابراهیم (ع) در کنار شهر تون، پذیرای گردشگران و مسافران خسته از راه دور است. از دیگر جاذبه های گردشگری فردوس آبگرم معدنی در ۲۰ کیلومتری شمال شرقی این شهر است. آبگرمی طبیعی با خواص درمانی اعجاب انگیز که هر سال پذیرای گردشگران داخلی و خارجی زیادی است. مدرسه علمیه علیا، مسجد جامع تون یا مسجد جامع قدیم، آب انبار و حمام کوشک، حمام خیروز، حوض انبار و مسجد سیدی، حمام جانیار و سردشت از دیگر آثار و جاذبه های تاریخی این شهرستان است.

■ **بشرویه؛ شهر خشت و گلی و بادگیرها**

بشرویه سرزمین بادگیرهای بلند، شهری در حاشیه کویر با نوع معماری خاص منازل در بافت های شهری و روستایی است. بافت تاریخی بشرویه، با خانه های خشت و گلی و بادگیرهای متعدد، از معدود بافت های خشتی ثبت و حفاظت شده استان سندی مهم و ارزشمند از معماری دوره تیموری و صفوی است. خانه مستوفی با ایوان های مجلل و ستون دار و بادگیرهای مرتفع و متوالی که بر دهانه هر یک نقوشی با گچ ساخته شده از شکوه معماری بی نظیر این مجموعه حکایت دارد. بادگیرهایی که با اشکال مختلف و متنوع و طرح های زیبا و ظریفی از گچ خود شاهکاری از هنر معماری استادان این خطه کویری را به تصویر می کشند. ریگزار بشرویه در شرق این شهرستان با پوشش گیاهی منحصر به فرد و تنوع جانوری کم نظیر با تپه های کوتاه و بلند ماسه ای از جاذبه های بکر طبیعی این شهرستان است. در این منطقه می توان سارگپه بیابانی، شاهین، پا مسواکی، شغال، گرگ، روباه شنی، گربه شنی و گونه های نادر دیگری را مشاهده کرد. در فاصله ۱۲ کیلومتری غرب بشرویه و در مجاورت قنات و آسیاب تاریخی دهنه، قلعه دختر با فضاهای متعدد و دالان های عریض و مسقف، برج های مدور دیده بانی، تالارها و اتاق های وسیع و آب انبارها بر بلندای کوهی مرتفع، نگاه گردشگران زیادی را به خود معطوف کرده است.

■ **سربیشه؛ سرزمین رنگ ها**

اگر قصه عروسک های تاجمیر و سرزمین رنگ ها و لی لی پوت های ایران را شنیده باشی، به طور حتم گذری به سربیشه خواهی زد. چنشت با باغ ها و رودخانه های فصلی بسیار، یکی از هفت روستای شگفت انگیز ایران است که به لحاظ پوشش محلی مردمان این دیار به سرزمین رنگ ها شهرت یافته، روستایی با آداب و رسوم ویژه، وجود امامزاده سید حامد علوی و دو غار معروف که مجموعه ای از انواع جاذبه های گردشگری را در خود جای داده است. مسیر را برای رسیدن به یکی از هفت روستای شگفت انگیز کشور ادامه می دهی، روستای ماخونیک با معماری متفاوت منازل و معماری دایره ای شکل پشت بام ها و درهایی که ارتفاع آن به بیش از ۵۰ سانتی متر نمی رسد، بسیاری از مسافران را شگفت زده می کند. اگر گرمای طاقت فرسای کویر، برای لحظاتی خستگی سفر را دو چندان کرده باشد و بخواهی دل به خنکای آب بسپاری، مجموعه آب ترش سربیشه با حوضچه های آب و خواص درمانی برای برخی بیماری های پوستی و مصارف خوراکی، موقعیت کوهستانی و طبیعت زیبای اطراف آن مکانی جذاب خواهد بود. قلعه کهنه سربیشه، قلعه مودو چهکندوک و... از دیگر آثار تاریخی این شهرستان است.

■ **درمیان؛ دیار قلعه های کهن**

درمیان از شهرستان های مرزی استان با ۱۵۰ اثر تاریخی شناسایی شده که ۸۰ مورد آن در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است و با داشتن قلعه های متعدد تاریخی به سرزمین قلعه های کهن خراسان جنوبی معروف است، در این میان فورگ با دارا بودن یکی از قلعه های بسیار زیبا و ارزشمند کشور از اهمیت خاصی برخوردار است. قلعه فورگ در روستایی به همین نام و در پنج کیلومتری مرکز شهرستان از منحصر به فردترین آثار تاریخی این منطقه است. این قلعه بر بلندای صخره ای سنگی بنا شده است که پس از قرن ها همچنان در تاریخ این دیار قامت استوار نگه داشته است، بر بلندای حصار و برج ها، سازه های کنگره داری وجود دارد و منافذی که به منظور دیده بانی و دفاع تعبیه شده است. کوچه های تنگ، ساباط های فراوان، معماری کوهستانی و پلکانی با مصالح سنگ، خشت، آجر و... از ویژگی های بارز معماری روستای فورگ است. اطراف فورگ را دشت های وسیع با باغستان های زرشک احاطه کرده اند و هر منظره ای در این جا یا به قلعه یا به درختان سرخ زرشک ختم می شود. چنار ۷۰۰ ساله دوشینگان با قطر چهار متر، سرو کهن سال فورگ، سرو کهن سال گسک و درمیان، آسیاب های طبس مسینا، قلعه اسدیه، قلعه درخش و قلعه طبس مسینا از شاخص ترین آثار و جاذبه های تاریخی و طبیعی این شهرستان است. صفحات کتاب جاذبه های گردشگری خراسان جنوبی به این موارد ختم نمی شود و نمی توان آن را با همین نوشته ها به تصویر کشید و همتی می خواهد از جنس دلدادگی برای سفر به دل تاریخ سرزمین کهن خورشید و آفتاب.

جدول متوسط [شماره ۷۰۷۸]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی:
۱- هیستولوژی- فصل و بخش- شارع ۲- آرزوها- ایالتی در هند- کیسه پول- بلند مرتبه ۳- درخت اعدام- امپراتور دیوانه روم- مجموعه نمایشی- افزون ۴- مساوی عامیانه- ثمر- صدارت- کرشمه- یازده ۵- وسط- تایلند سابق- حیله- حرفه ۶- مدال سوم- نابینا- زنبیل- سنگ ترازو ۷- پرنده شکاری- قوم باستانی- درخشان- مقدار ۸- رفوزه- خلوت- کنار- یگانه- شب روستایی ۹- فایده- برای پر کردن درز شیشه ها به کار می رود- قصه گو- شهر فردوسی ۱۰- پرنیان- سپهر- از انواع دندان- ارابه ۱۱- نامه ها- پسوند دارندگی- موسس

عمودی:
۱- صحرا- اخوی ۲- احصائیه- هوا- تصدیق بیگانه ۳- فانوس دریایی- سرحد- سرزمین بلقیس ۴- پشته- سلاح کاشتنی- تسمه ۵- محتاج ۶- از درختان بی بر و سایه دار- برجستگی لاستیک- اسب آذری ۷- الگو- عدد مخصوص- کافی ۸- دیدنی ارتش- روشنایی- الحاقیه ۹- دریا- هوش- برنا ۱۰- عقوبت- مثل ۱۱- روز بیستم هر ماه خورشیدی- فرزندزاده ۱۲- فرمانده- بدبوی پرخاصیت- لیل ۱۳- شب مانده- واحد سطح- از حروف الفبا ۱۴- زائوترسان- تمام و کامل- نوعی خودرو ۱۵- انبار کشتی- منقار پرنده- اکسیر ۱۶- وسیله ای برای اندازه گیری فشار هوا ۱۷- معلق- دورویی- تکرار حرف ۱۸- امر به بودن- برش سینمایی- اگر برعکس شود اصل و سرشت است ۱۹- حرکت اسب شطرنج- شهرت- چهل و دومین سوره قرآن کریم ۲۰- نادر- گیاهی است شبیه سیر که ریشه اش فقط یک پیاز درشت است

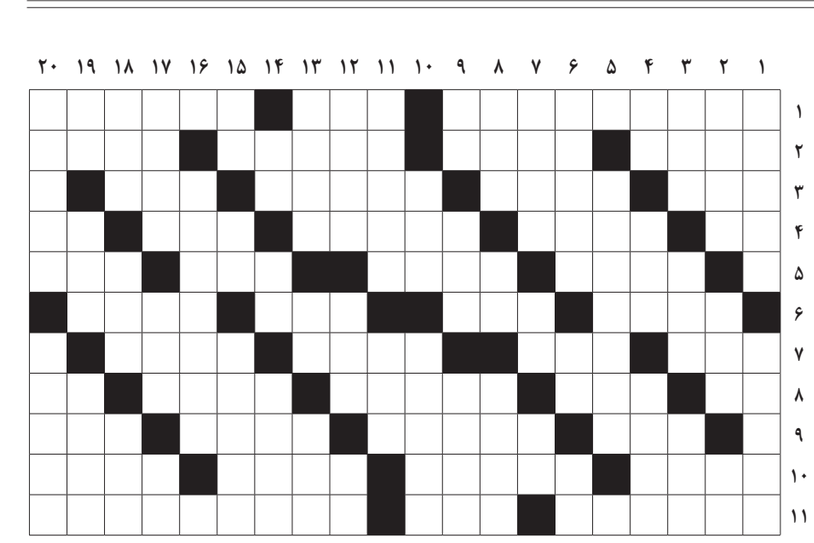

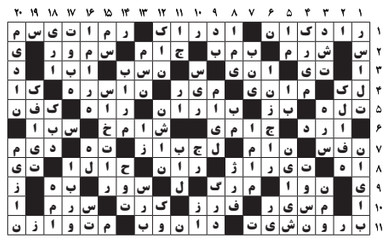

حل جدول شماره ۷۰۷۷

جدول سخت [شماره ۲۸۹]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- خانه ای که اجزای آن در دو سطح مختلف ساخته می شود- طرد شده- غذای چرب و شیرین را کی ها در ماه رمضان ۲- صدای کلفت- داستانی نوشته جان اشتاین بک- پناهگاه- سبیل ۳- ابزاری برای انتقال پیام- دریاچه ای در ترکیه- دریانورد و کاشف بریتانیایی که چند سفر به قطب شمال داشت- مدح و ستایش ۴- تأیید خارجی- حرکتی در ژیمناستیک- جایزه معتبر شعبده بازی ۵- دوتا نون- شهری در ایالت واشنگتن- نشانی- از مرکبات ۶- ماده پروتئینی ناخن- بسیار مهربان- دستگاه خارج از رده ۷- کج و خمیده- کشوری در شمال آفریقا- مرتعش- وسط ۸- فلزی نقره ای رنگ و غیر سمی- از آثار داستانی محمود حکیمی، نویسنده معاصر- دفتر حساب روزانه ۹- فراموشی- دوربین فیلمبرداری قابل حمل- از بندرسته- سخت سر امروزی ۱۰- سومین فرمانروای خوارزمشاهی- هدهد- پادشاه اساطیری یونان که به دست هرکول کشته شد- تظاهر به نیکوکاری ۱۱- خالی از محتوای واقعی و حقیقی- پرورش گیاهانی که بعد از کاشت دانه حداکثر تا یک سال محصول می دهند- معبد بت پرستان.

عمودی: ۱- چهارمین منزل قمر- گوشه ها و کرانه ها ۲- نوعی ترانه شاد نواحی جنوب ایران- شهری در انگلستان ۳- بخش انتهایی پرچم گل- سیاست نژادپرستی ۴- سرباز داوطلب- به دنیا آوردن ۵- علف خشک- بی نظیر ۶- چاشنی غذایی- راست و درست- شکافتن قبر ۷- خبرنامه- بیابان گرد ۸- کتابی تألیف شیخ مرتضی انصاری- شعله آتش ۹- خرگوش عرب- ویژگی سیال ناروان که سخت حرکت کند ۱۰- دنباله رو سوزن- محل تولد ۱۱- سحر آمیز- کتابی پرتیراژ با موضوع زنان و جنگ نوشته سیده اعظم حسینی ۱۲- حریف جنگی- فوری ۱۳- همدم- جهان معنی ۱۴- گروه، جماعت- بستگان ۱۵- شهری در آلمان- خوشه خرد نشده غلات- خرس فلکی ۱۶- نامی دخترانه- محکم و پابرجا ۱۷- ترمز چارپا- کشور آفریقایی در همسایگی تانزانیا ۱۸- از درجات روحانیت مسیحی- زن گندمگون ۱۹- جلاد هنده کفش- نخستین رئیس جمهور روسیه پس از فروپاشی شوروی ۲۰- در هنگام شب- ناخوشایند بودن.
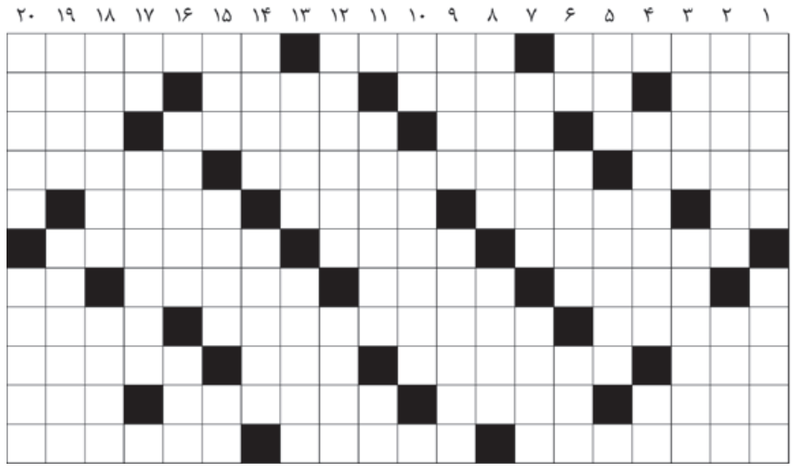
حل جدول شماره ۲۸۸